

Μίκης Θεοδωράκης

(η επιμέλεια του κειμένου έγινε από τον εκπαιδευτικό μουσικής κ. Επαμεινώνδα Βεργιόγλου)

Στις 29 Ιουλίου του 1925, στη Χίο, γεννιέται ο Μιχάλης Θεοδωράκης. Οι γονείς του, Γιώργος Θεοδωράκης και Ασπασία Πουλάκη, κατάγονται από την Κρήτη. Ο πατέρας του, ανώτατος κρατικός υπάλληλος, μετατίθεται συνεχώς. Έτσι, ο μικρός Μίκης ζει τα πρώτα 15 χρόνια της ζωής του σε 9 διαφορετικές πόλεις. Δεκάχρονο παιδί, στην Κεφαλονιά, ακούγοντας την μπάντα στο Αργοστόλι, ανακαλύπτει τη μουσική και εντυπωσιάζεται. Δυο χρόνια αργότερα, το 1937 στην Πάτρα, χωρίς να γνωρίζει μουσική, γράφει το πρώτο του τραγούδι.....το καραβάκι.

Είναι μόλις 12 ετών.

<http://www.youtube.com/watch?v=teAzPVPfw3U>

Είναι το πρώτο τραγούδι που έγραψε ο συνθέτης (1937) σε στίχους ανωνύμου Ερμηνεία Μίκης Θεοδωράκης & Παιδική Χορωδία Δημήτρη Τυπάλδου Από τον δίσκο "Mikis Theodorakis - First Songs" (2005) Δημιουργός video clip: Μαργαρίτα Πάσχου.

Οι γονείς του ήταν οι πρώτοι που έκπληκτοι άκουσαν το δημιούργημά του. Οργάνωσαν μάλιστα και μια μικρή συναυλία όπου προσκάλεσαν όλες τις αρχές του τόπου για να ακούσουν το τραγούδι του Μίκη.

Από τότε μελοποιεί συνεχώς στίχους Ελλήνων ποιητών.

Σολωμό, Παλαμά, Βαλαωρίτη.

<http://www.youtube.com/watch?v=J8BxM1PQ2Sg>

40 τραγούδια για παιδάκια και παιδιά...

Μικτή Χορωδία Δημοτικού Ωδείου Λάρισας

Μάιος 2008

Διεύθυνση / Χορωδιακή Επεξεργασία: Καρβούνης Δημήτρης.

Προσπαθεί εναγωνίως να καταγράψει τη μουσική του. Στο μεταξύ ξεκινάει τις μουσικές του σπουδές στο Ωδείο Πατρών. Το 1942 στην Τρίπολη, σε περίοδο γερμανικής κατοχής, γράφει μια ποιητική συλλογή την οποία εκδίδει. Έχει τον παράξενο τίτλο : ΣΙΑΟ. Ο ίδιος αναφέρει σχετικά:

« Ήθελα να βάλω έναν τίτλο παράξενο....έτσι πήρα την εγκυκλοπαίδεια και είδα ότι ΣΙΑΟ είναι ο αυλός του Πανόςστα κινέζικα.....

Στη συλλογή βάλαμε ημερομηνία 1939, ενώ εγώ την έβγαλα το 42 ή το 43 νομίζω. Κανονικά δε μπορούσε να κυκλοφορήσει τότε γιατί έπρεπε να πάρουμε άδεια από τους Ιταλούς, ενώ με το 1939 σήμαινε ότι δόθηκε πριν την κατοχή.»

Εκείνη την εποχή επιβεβαιώθηκε και η τάση του προς τη μουσική, όταν άκουσε την «Ωδή της Χαράς» Από την ένατη συμφωνία του Μπετόβεν.

Πρέπει να ήταν το 1942 – διηγείται ο ίδιος –

«Τότε η μόνη μας διασκέδαση ήταν ο κινηματογράφος. Οι Γερμανοί είχαν πολύ καλά φιλμ. Τα περισσότερα ήταν κωμικά.... Υπήρχαν όμως και πάρα πολλά μουσικά, και πρέπει να ήταν κάποιο τέτοιο φιλμ, το οποίο τελείωνε σε ένα μεγάλο παλάτι, όπου οι χορωδοί ήταν στις σκάλες, από δω και από κει, και ξαφνικά ακούγεται μια τρομερή μουσική, πρωτάκουστη. Ήταν η «Ωδή στη Χαρά» Αυτό, λοιπόν, για μένα ήταν κάτι το καταλυτικό. Πήγα και την άλλη μέρα. Το έπαιζε τέσσερις- πέντε μέρες, το άκουσα τέσσερις-πέντε φορές. Ήταν σα μαγνήτης αυτή η μουσική για τ' αυτιά μου, σε σχέση με τα ακούσματα που είχα μέχρι τότε. Με συγκλόνισε. Αρρώστησα, έγινα μελαγχολικός, δε μιλούσα, άρχισα να σκέφτομαι τι να κάνω.... Έκανα βόλτες, μεγάλες βόλτες, μόνος μου, γύριζα το βράδυ μες τη βροχή. Μου λέει ο πατέρας μου: « τι έχεις παιδί μου;» «Άκουσα μια μουσική και τώρα επιβεβαιώνεται ότι δε μπορώ να κάνω τίποτε άλλο, θέλω να κάνω μόνο μουσική».

(Στον παρακάτω σύνδεσμο ακολουθεί απόσπασμα από την «Ωδή στη Χαρά»)

http://www.youtube.com/watch?v=6WnOjq7A_U0

Το 1942, 17 ετών, στην Τρίπολη δίνει την πρώτη του συναυλία παρουσιάζοντας το έργο του "Κασσιανή".

<http://www.youtube.com/watch?v=fVYZUWaCydA>

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, ΔΟΞΑ ΚΑΙ ΝΥΝ, ΙΔΙΟΜΕΛΟΝ. ΚΑΣΣΙΑΝΗ. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ 1942. ΣΥΜΦΩΝΙΚΟ. ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1977

Διευθυντής χορωδίας .ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΒΕΝΑΡΔΟΣ

Παίρνει μέρος στην αντίσταση κατά των κατακτητών. Στη μεγάλη διαδήλωση της 25^{ης} Μαρτίου 1943 συλλαμβάνεται για πρώτη φορά από τους Ιταλούς και βασανίζεται. Διαφεύγει στην Αθήνα όπου συνεχίζει την αντιστασιακή του δράση. Ταυτόχρονα σπουδάζει στο Ωδείο Αθηνών. Μετά την απελευθέρωση ξεσπά ο εμφύλιος. Η παρανομία συνεχίζεται. Φυλακίσεις και εξορία. Ικαρία, Μακρόνησος, νοσοκομείο. Παρόλα αυτά συνεχίζει να γράφει μουσική. Γνωρίζει τη σύντροφο της ζωής του, Μυρτώ. Το 1950, ενώ υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία, τελειώνει τις σπουδές του με δίπλωμα στην αρμονία, αντίστιξη και φούγκα. Ακολουθεί μια πολύ δημιουργική περίοδος. Συναυλίες στην Αθήνα. Γάμος με τη σύντροφό του Μυρτώ.

Ταξιδεύει στη Ρώμη μαζί με το Μάνο Χατζιδάκι όπου παίζονται έργα τους. Το 1954, μετά από διαγωνισμό, κερδίζει κρατική υποτροφία. Πηγαίνει στο Παρίσι όπου σπουδάζει σύνθεση, μουσική ανάλυση και διεύθυνση ορχήστρας, με πολύ σπουδαίους δασκάλους.

Συνθέτει μουσική για μπαλέτο, συμφωνικά έργα και μουσική για τον κινηματογράφο.

<http://www.youtube.com/watch?v=uuSjN2c1MaE>

Μίκης Θεοδωράκης

Πρώτη Συμφωνία (1948-1954)

Μέρος 1ο - Allegro

Ηχογράφιση: Κρατική Ορχήστρα Αθηνών 2005

Το 1957 του απονέμεται 1^ο βραβείο στο φεστιβάλ της Μόσχας ,με το έργο 1η Σουίτα για πιάνο και ορχήστρα.

<http://www.youtube.com/watch?v=bFyfXNOWnHM>

Mikis Theodorakis (1925): Suite no.1 pour piano et orchestre (AST 61) (1954/1955) ---*

Cyprien Katsaris, pianoforte -- Orchestre Symphonique de RTL diretta da Mikis Theodorakis -

--

I. Allegro - Poco meno

II. Allegro - Andante con moto - Andante

III. Andante sostenuto

IV. Allegro - Poco sostenuto - Poco meno - Più animato - Più mosso - Poco meno - Tempo primo, ma poco sostenuto

V. Calmo

<http://www.youtube.com/watch?v=OxKC8ayYftk>

ΤΡΙΤΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ. ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΜΑΡΚΕΛΛΑ ΧΑΤΖΙΑΝΟ. ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ 1993.

Με εισαγωγικά σχόλια του συνθέτη.

Το 1960 επιστρέφει στην Ελλάδα.

Έχει ήδη μελοποιήσει τον «Επιτάφιο» του Γιάννη Ρίτσου, που σηματοδοτεί τη στροφή του προς το λαϊκό τραγούδι.

<http://www.youtube.com/watch?v=UOiMmJ8ErOM>

"ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" Α' ΜΕΡΟΣ, 1964.

1. Που πέταξε τ' αγόρι μου,

2. Χείλι μου μοσχομύριστο,

3. Μέρα Μαγιού.

Μουσική του Μίκη Θεοδωράκη, ποίηση του Γιάννη Ρίτσου, ερμηνεία του

Γρηγόρη Μπιθικώτση (Δεύτερη φωνή η Καίτη Θύμη).

Ο " ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" είναι η σημαντικότερη ίσως στιγμή στην ιστορία του Ελληνικού τραγουδιού.

http://www.youtube.com/watch?v=rf_TkFAJNGk

"ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" Β' ΜΕΡΟΣ, 1964.

4. Βασίλειψες αστέρι μου,

5. Ήσουν καλός,

6. Στο παραθύρι στεκόσουν.

Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης.

Στίχοι: Γιάννης Ρίτσος.

Μπουζούκι: Μανώλης Χιώτης.

Ερμηνεία: Μαίρη Λίντα. (πρώτη εκτέλεση Νανά Μούσχουρη, δεύτερη ο Γρηγόρης Μπιθικώτσης).

Ο " ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" είναι η σημαντικότερη ίσως στιγμή στην ιστορία του Ελληνικού τραγουδιού.

<http://www.youtube.com/watch?v=gR4PpdilDHI&feature=fvst>

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" Γ' ΜΕΡΟΣ, 1964.

7. Να 'χα τ' αθάνατο νερό, Γρηγόρης Μπιθικώτσης (Δεύτερη φωνή η Καίτη Θύμη).

8 Γλυκέ μου εσύ δεν χάθηκες, Μαίρη Λίντα (Μπουζούκι: Μανώλης Χιώτης).

Μουσική του Μίκη Θεοδωράκη, ποίηση του Γιάννη Ρίτσου.

Πρώτη εκτέλεση: Νανά Μούσχουρη.

Ο " ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ" είναι η σημαντικότερη ίσως στιγμή στην ιστορία του Ελληνικού τραγουδιού.

Συνθέτει δεκάδες κύκλους τραγουδιών που βρίσκουν πρωτόγνωρη απήχηση στο ελληνικό κοινό.

<http://www.youtube.com/watch?v=aWD93LrDjB4>

Ένας ιστορικός δίσκος (ντοκουμέντο) από τις δύο συναυλίες που έγιναν στις 20 και 22 Μαρτίου 1961 στο Θέατρο ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ με την ορχήστρα του ΕΙΡ. Διευθυντής ορχήστρας ήταν ο Μίκης Θεοδωράκης και συμμετείχε φιλικά σε δύο κομμάτια ο Μάνος Χατζιδάκις παίζοντας πιάνο. Σολίστ στο μπουζούκι ήταν ο Μανώλης Χιώτης και τραγουδιστές ο Γρ. Μπιθικώτσης, ο Στέλιος Καζαντζίδης με την Μαρινέλλα και η Μαίρη Λίντα. Επίσης σε πρώτη εμφάνιση ο Τέρης Χρυσός. Ήταν η πρώτη φορά που το ελληνικό κοινό θα έβλεπε τον Μ. Θεοδωράκη και τον Μ. Χατζηδάκη μαζί στη σκηνή, και η πρώτη φορά που αυτοί οι λαϊκοί τραγουδιστές θα αντιμετώπιζαν ένα διαφορετικό κοινό σ' ένα τέτοιο χώρο!

<http://www.youtube.com/watch?v=5FmHDT0ghZU>

Από την ταινία "Ποια είναι η Μαργαρίτα" 1961

<http://www.youtube.com/watch?v=1NztTZAUBsg>

«Βάρκα στο γιαλό»

Γρηγόρης Μπιθικώτσης και Ρία Κούρτη σε ένα διάσημο λαϊκό τραγούδι.

Το 1963 ιδρύεται η νεολαία Λαμπράκη της οποίας εκλέγεται πρόεδρος.
Την ίδια εποχή εκλέγεται βουλευτής.

Την 21^η Απριλίου του 1967 περνά στην παρανομία.
Ιδρύει μαζί με άλλους την πρώτη αντιστασιακή οργάνωση κατά της δικτατορίας, το ΠΑΜ και εκλέγεται πρόεδρος του.

Συλλαμβάνεται τον Αύγουστο του 1967. Όλο αυτό το διάστημα συνθέτει συνεχώς. Η υγεία του επιδεινώνεται επικίνδυνα από τα βασανιστήρια.
Θύελλα αντιδράσεων από προσωπικότητες του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου χώρου της τέχνης και της πολιτικής οδηγούν στην αποφυλάκισή του.

Βρίσκεται στο Παρίσι τον Απρίλιο του 1970. Από κει συνεχίζει τη δράση του. Το 1974 με την πτώση της δικτατορίας, γυρίζει στην Ελλάδα.

Δίνει πολλές συναυλίες ενώ ταυτόχρονα συμμετέχει στα κοινά.

<http://www.youtube.com/watch?v=NLgerQJo7zM>

«Το Γελαστό παιδί» από την Πρώτη μεταδικτατορική συναυλία (Οκτώβριος 1974) του Μίκη Θεοδωράκη στο στάδιο Καραϊσκάκη.

Από τον κύκλο «Ένας Όμηρος».

Σαν απλός πολίτης, σα βουλευτής, σαν υπουργός επικρατείας, ασταμάτητα υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και αγωνίζεται για την ειρήνη. Η συνθετική του δραστηριότητα συνεχίζεται ακατάπαυστα, με νέους κύκλους τραγουδιών αλλά και συμφωνική μουσική που παίζεται σε όλο τον κόσμο.

Θεωρείται αναμφισβήτητα ο διασημότερος εν ζωή Έλληνας συνθέτης.

Ενδιαφέρουσες σχετικές ιστοσελίδες:

<http://www.mmb.org.gr/page/default.asp?la=1&id=1159#back>

<http://www.mikistheodorakisorchestra.gr/2012/>